

=====
Ref. queixa núm. 061558
=====

Assumpte: retolació viària monolingüe.

Senyor,

Com sap, vam rebre en esta institució un escrit firmat pel Sr. (...), que va ser registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment manifestava que la retolació viària de Cocentaina discrimina el valencià, ja que hi ha noms de carrers que estan només en castellà, i esmenta els següents: “Doctor Fleming, subida a san isidro, almazara de la señoría, subida a santa barbara, literato azorin, calle nueva, calle de san vicente martir, calle mayor, miguel crevea, plaza de san miguel, plaza de san pedro, plaza de san pablo virgen del pilar, obispo estaña, calle del rosario, callejón san roque, plaza venerable escuder, san fernando (...)”.

A més, diu que hi ha alguns senyals en què posa el tipus de via en valencià però el nom del carrer en castellà o viceversa: “Carrer Conde de Cocentaina, Carrer Alfonso V, calle de carabaxell, calle de sant cristòfol, carrer del cura Montagud, carrer colón”.

Que, en conseqüència, entén que l’Ajuntament de Cocentaina ha vulnerat la legislació vigent respecte de la cooficialitat lingüística instaurada a la Comunitat Valenciana.

Vam considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, la vam admetre a tràmit i li’n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l’article 18.1 de la citada llei, a fi de contrastar les al·legacions formulades per la persona interessada i demanar-li informació suficient sobre la realitat d’estos fets i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit.

L'informe realitzat pel tècnic de l'Oficina Municipal de Promoció Lingüística (OMPLI), donava compte del que transcrivim seguidament:

“Primer. Exposició dels fonaments de dret.

- a) Article 3r de la Constitució espanyola de 27 de desembre de 1978. Determina que la riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció.
- b) Article setè de l'Estatut d'Autonomia Valenciana de 1982 (Llei Orgànica 5/1982, d'1 de juliol). Indica que s'atorgarà una protecció i un respecte especials a la recuperació del valencià. Així mateix, l'article 7.1 comença indicant que els dos idiomes oficials de la Comunitat Valenciana són el valencià i el castellà i que tothom té dret a conèixer-los i a usar-los.
- c) Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'Ús i Ensenyament del Valencià. Expressa en l'article 15.1 que el nom de les vies urbanes serà determinat pels ajuntaments corresponents.
- d) Decret 145/1986 de la Generalitat Valenciana, que diu en l'article primer: «Es retolarà en valencià la senyalització de les autopistes, els camins, les dependències i els serveis d'interès públic que depenen de les entitats locals... » I l'article segon diu que: «l'execució d'aquest decret correspon a l'Administració local... »
- e) Reglament de normalització lingüística per al municipi de Cocentaina i el seu Ajuntament. Aprovat, per unanimitat de tots els regidors i regidores, en el Ple Ordinari de l'Ajuntament de Cocentaina del dia 30 d'octubre de 2000 i publicat en el Butlletí Oficial de la Província d'Alacant núm. 270 de 23 de novembre de 2000 sense que es presentaren al·legacions o suggeriments per la qual cosa va quedar aprovat definitivament als trenta dies, d'acord amb la Llei 7/1985 de 2 d'abril. En l'articulat que ens ocupa, manifesta literalment el següent:

Article 14.

Tots els topònims del terme municipal de Cocentaina i els de les vies públiques tenen com a única forma oficial la valenciana i es retolaran únicament en valencià. Així mateix, l'Ajuntament de Cocentaina prendrà les mesures necessàries per garantir que s'use la toponímia oficial valenciana.

Article 15.

L'Ajuntament de Cocentaina vetllarà per la normalització de tota la senyalització i la retolació situada dintre del terme municipal.

Article 16.

La retolació i la senyalització viària que depenguen de l'Ajuntament de Cocentaina o que instal·len les seues empreses adjudicatàries o concessionàries o qualsevol altra entitat, en col·laboració amb l'Ajuntament, han de figurar en valencià, sense perjudici del que disposen les normes que regulen el trànsit i la seguretat viària.

Segon. Conclusions

De l'anterior relació legislativa general es desprenen les conclusions particulars següents:

- a) Que és indubtable que la retolació viària del municipi de Cocentaina correspon a l'Ajuntament.
- b) Que des de l'any 1998 l'Oficina de Promoció Lingüística disposa d'una partida pressupostària de 6.000 euros.
- c) Que, a més, l'Ajuntament de Cocentaina rep una subvenció anual de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies que cobreix al voltant del 50% de l'esmentada partida pressupostària, però que no s'ha incrementat, al contrari, s'ha reduït, des de l'any 1999 ençà.
- d) Que l'Ajuntament de Cocentaina i, en concret, l'Oficina Municipal de Promoció Lingüística (OMPLI) que és l'òrgan a qui correspon desplegar la relació legislativa anterior, ha dedicat un percentatge d'aquest pressupost a retolació, tant viària com d'edificis municipals, actuacions que transcrivim a continuació:

Any 1999

CONCEPTE	ACTUACIÓ
Senyalització d'edificis	Retolació del Centre Cultural El Teular

Any 2000

CONCEPTE	ACTUACIÓ
Indicadors de carrers	24 rètols artesanals en taulells de ceràmica cuita

Llegendes : Carrer Guadalest, Placeta de Sant Pere, Carrer Miguel Hernández, Carrer Antonio Machado, Carrer Federico García Lorca, Carrer Ben Alshagi, Placeta de Sant Pau, Carrer nou de Sant Roc, Placeta de Sant Roc, Carrer antic de Sant Roc, Placeta del Tint, Carrer Filador

Any 2001

CONCEPTE	ACTUACIÓ
Senyalització d'edificis	1 indicador façana principal en forja 3 indicadors de directori (format 50x70) en metacrilat 33 indicadors (format 25x10) en metacrilat

Any 2002

CONCEPTE	ACTUACIÓ
Senyalització especial Fira de Tots Sants 2002	Cartell Tòtem en planxa de metacrilat de 2.000 x 3.000

Any 2003

CONCEPTE	ACTUACIÓ
Senyalització especial Festes de Moros i Cristians	Cartell Tòtem en planxa de metacrilat de 2.000 x 3.000

Any 2004

CONCEPTE	ACTUACIÓ
Senyalització de l'edifici del Centre Social Real Blanc	1 indicador façana principal en forja 3 indicadors de directori (format 50x70) en metacrilat 37 indicadors (format 25x10) en metacrilat

A banda, cal tenir en compte que la Regidoria d'Urbanisme i, en molts casos, també la de Cultura, s'han fet càrrec de la retolació de les vies urbanes dins del seu pressupost anual a través de l'elaboració de manisetes pintades sobre ceràmica cuita, un procés artesanal i costós, però força decoratiu, que, inevitablement, també és lent.

Tercer. Proposta de Resolució

1. L'Ajuntament de Cocentaina, a través de l'Oficina Municipal de Promoció Lingüística, expressa el seu compromís irrenunciable per garantir la retolació en valencià de les vies urbanes, però informa que es tracta d'un procés que s'ha de desenvolupar per etapes i que, per tant, no es pot demanar que siga ràpid ni uniforme.

2. Així mateix, l'Ajuntament ha d'actuar segons les disponibilitats econòmiques existents en cada exercici i les necessitats que en matèria de retolació en general, no sols viària, siguen prioritàries en cada cas."

L'interessat, en el seu escrit d'al·legacions, va ratificar en tots els seus termes el seu escrit inicial de queixa, per la qual cosa, una vegada conculsa la tramitació ordinària de l'expedient i, tot i donar per acceptats els arguments exposats en el dictamen emés per l'Oficina Municipal de Promoció Lingüística de l'Ajuntament de Cocentaina sobre els esforços realitzats per l'Ajuntament per a la retolació viària de Cocentaina en valencià, li demane que considere els arguments que seguidament li expose i que constitueixen els fonaments de la Recomanació amb què concloem.

En primer lloc, senyor, hem de comunicar-li que, independentment de la qüestió de fons de la queixa que ens ocupa, això és, la discriminació del valencià en la retolació i senyalització viària del municipi de Cocentaina, en la tramitació del present expedient ha sorgit una qüestió sobre la qual esta institució no pot deixar de pronunciar-se, relativa a l'adequat respecte als drets lingüístics dels ciutadans.

El present expedient s'inicia, com sap, a conseqüència d'un escrit dirigit a esta institució pel Sr. (...), íntegrament redactat en valencià.

En conseqüència, i com a garantia dels drets reconeguts en la LUEV, que en el seu art. 11 estableix que "en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en aquelles en què hi haja altres interessats que així ho manifesten, l'administració actuant haurà de comunicar-los tot el que els afecte en la llengua oficial que trien, qualsevol que fóra la llengua oficial en què s'haguera iniciat. 2. De la mateixa manera, siga quina siga la llengua oficial emprada, els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions es faran en la llengua indicada pels interessats"; la petició d'informe que els va ser realitzada, es va fer en la llengua triada per l'interessat, açò és, en valencià.

No obstant això, l'informe remés per vosté es troba redactat íntegrament en castellà.

La Generalitat Valenciana, en compliment del mandat estatutari contingut en l'Estatut d'autonomia, va promulgar la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, el preàmbul de la qual assenyala la necessitat de recuperar l'ús social i oficial del valencià.

L'esmentada llei va significar, d'una banda, el compromís de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, especialment, la recuperació social del valencià, definit com a llengua històrica i pròpia del nostre poble" i, d'altra banda, superar la relació de desigualtat existent entre les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana, el valencià i el castellà.

La cooficialitat lingüística instaurada per la Constitució espanyola, que reconeix com a llengua oficial d'una determinada comunitat autònoma, no sols l'idioma castellà, sinó també el propi d'eixa comunitat autònoma, va modificar substancialment l'ús, tant privat com oficial, de les diverses llengües en el territori

de l'Estat espanyol; és per això que les comunitats autònomes amb idioma oficial propi han legislat sobre la matèria, a través de les denominades lleis de normalització lingüística, amb la finalitat de fomentar l'ús oficial de la llengua cooficial amb l'objectiu que esta assolira cotes semblants a aquelles que corresponen al castellà com a idioma oficial del territori espanyol.

La persecució d'estos legítims objectius, reconeguts en la legislació autonòmica davall l'empara atorgada por la Constitució, no pot, però, desconéixer, i de fet no ho desconeix, que l'article 14 de la Constitució estableix el principi d'igualtat, amb interdicció de qualssevol maneres de discriminació, inclosa la discriminació per motiu de llengua, i la declaració de l'article 3 del mateix text constitucional, que estableix expressament el dret de tots els ciutadans a usar la llengua espanyola.

En este sentit, la mateixa Llei d'ús i ensenyament del valencià, conscient de la vigència absoluta del principi d'igualtat i de la prohibició de discriminació per motiu de llengua, declara en l'article 4 que "en cap cas es podrà seguir discriminació pel fet d'emprar qualssevol de les dues llengües oficials" de la Comunitat Valenciana.

La LUEV, Llei 4/1983, de 23 de novembre, regula l'ús normal i oficial del valencià, i en el seu art. 7 estableix que el valencià és la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i de la resta d'administracions públiques, i oficial, juntament amb el castellà.

Les disposicions legals assenyalades són clares i terminants, i no exigixen cap interpretació. A més, tenint en compte que Cocentaina és un municipi de predomini lingüístic valencià, és obvi el dret que assistix al promotor de la queixa que ens ocupa.

Atés tot el que hem dit més amunt, formulem a l'Ajuntament de Cocentaina el suggeriment següent:

- Que, en el marc de les seues competències i en futurs treballs de senyalització viària del municipi, observe la cooficialitat lingüística instaurada a la Comunitat Valenciana, i que active els mecanismes necessaris perquè la pròxima retolació de les vies urbanes de la localitat es retolen tant en castellà com en valencià.

En conseqüència, he de recordar-li els deures legals que la Constitució i la legislació vigent li imposa de respectar els drets lingüístics dels administrats, i utilitzar en tots els procediments i en qualssevol altres formes de relació entre ells, el valencià o el castellà, triat per ells.

De conformitat amb el que preveu l'article 29 de la Llei de la Generalitat Valenciana 11/1988, de 26 de desembre, li agrairem que ens remeta, en el termini

d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste l'acceptació o no de la recomanació que es fa o, si escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement, li faig saber, igualment, que, a partir del mes següent a la data en què s'ha dictat, la resolució serà inserida en la pàgina web de la institució.

Agraïm la seua col·laboració i la remissió del que li hem sol·licitat.

Atentament,

Emilia Caballero Álvarez
Síndica de Greuges e.f. de la Comunitat Valenciana